

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

21.05.2025

м. Біла Церква

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (далі ДП «Ліси України»), лист № 9943/40.1.11-2025 від 14.05.2025 та згідно п.п. 3, 4, 5, 13 Санітарних правил в лісах України (в редакції постанови КМУ № 756 від 26.10.2016 р. з урахуванням змін Постанови КМУ від 09.12.2020 за №1224), комісією в складі: начальника відділу державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі ДСЛП «Київлісозахист») Галини ЗАБОЛОТНЬОЇ, інженера-лісопатолога I категорії Сергія БОГАТИРЧУКА, інженера з охорони та захисту лісу II категорії філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Олексія Хоменка, лісничого Томилівського лісництва Олександра СНИЦАРА, лісничого Сухоліського лісництва Андрія ПЕТРИКА, лісничого Володарського лісництва Віктора ТОМЧАЯ, лісничого Тетіївського лісництва Івана ФАЛОВСЬКОГО, лісничого Ставищенського лісництва Віталія КАМЕНЧУКА, лісничого Фастівського лісництва Романа КЛЕВАКИ проведено лісопатологічне і санітарне обстеження насаджень Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет доцільності призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2015 року.

Обстежено наступні ділянки:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа що потребує ВСР	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб.метрів на 1 гектар
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану куб.метрів на 1 гектар			
Володарське лісництво														
91	9	38.0	(3)	4.8	10СЗ	49	0.90	1А	23	26	420	3	великий та малий соснові лубоїди	50
91	9	38.0	(4)	4.3	10СЗ	49	0.90	1А	23	26	420	2	великий та малий соснові лубоїди	35
91	9	38.0	(5)	3.2	10СЗ	49	0.90	1А	23	26	420	2	великий та малий соснові лубоїди	55
91	9	38.0	(6)	2.8	10СЗ	49	0.90	1А	23	26	420	3	великий та малий соснові лубоїди	60
Разом ВСР:				15.1										
Сухоліське лісництво														
14	1	16.3	(2)	5.0	5С35ДЗ	72	0.70	1	23	30	290	2	великий та малий соснові лубоїди	40
14	1	16.3	(3)	7.0	5С35ДЗ	72	0.70	1	23	30	290	2	великий та малий соснові лубоїди	40
62	14	4.4	(1)	4.1	5С35ДЗ	89	0.70	1	26	32	345	2	великий та малий соснові лубоїди	55
59	7	6,4	-	-	10СЗ	91	0.70	2	25	32	385	2	великий та малий соснові лубоїди	50
Разом ВСР:				22.5										
Ставищенське лісництво														
14	29	1.0	-	-	5Д32Я33ГЗ+ЛПД	91	0.70	1	28	32	340	4	дубовий трутовик, дубовий заболонник	70

39	8	2.5	-	-	5Я34Г31КЛГ+БП	96	0.80	1	27	40	360	2	ясеневий лубоїд, халаровий некроз	70
Разом ВСР:				3.5										
Томилівське лісництво														
32	7	0.7	-	-	10ДЗ+БХА	67	0.80	1А	25	28	370	2	дубовий трутовик, дубовий заболонник	10
32	8	1.9	-	-	9С31ДЗ+БХА+ЛПД	67	0.70	1А	25	32	370	2	великий та малий соснові лубоїди	5
69	15	0.3		-	10ОС	65	0.70	1	25	32	350	2	несправжній осиковий трутовик	30
Разом ВСР:				2.9										
Тетіївське лісництво														
12	8	1.3			7С33ДЗ	91	0.70	1	29	44	410	3	великий та малий соснові лубоїди	55
Разом ВСР:				1.3										
Фастівське (Веприківське) лісництво														
37	20	1.1	-	-	10С3+АКБ+ДЗ+БП	69	0.50	1А	26	28	310	4	великий та малий соснові лубоїди	5
79	23	1.7	(1)	1.3	10С3+ДЗ	52	0.50	1Б	24	28	290	3	великий та малий соснові лубоїди	45
87	8	26.5	(5)	8.9	8С31ЯЛЕ1ДЗ+ЧШ	83	0.60	1	28	38	390	3	великий та малий соснові лубоїди	40
87	24	3.9	-	-	10С3	92	0.60	1	29	36	415	4	великий та малий соснові лубоїди	45
Разом ВСР:				15.2										
Фастівське лісництво														
72	3	2.1	-	-	8Д31ЛПД1ЧШ+БРС	81	0.70	1	26	30	313	4	дубовий трутовик, дубовий, заболонник	50
90	4	2.4	-	-	10ДЗ+БРС	81	0.60	1	25	32	275	4	дубовий трутовик, дубовий заболонник	25
Разом ВСР:				4.5										
Всього:				65.0										

Результати обстеження:

Обстежені насадження характеризуються незадовільним лісопатологічним станом – всихання різної інтенсивності. Причинами погіршення лісопатологічного стану є діяльність стовбурових шкідників, враження та прогресування хвороби лісу.

В соснових насадженнях виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). Відмирання дерев зумовлене заселенням великим та малим сосновими лубоїдами (*Tomicus piniperda*, *Tomicus minor*), синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*). Всі заселені шкідниками дерева відносяться до IV-VI категорії стану.

Причетність перелічених вище шкідників до всихання та відмирання окремих дерев підтверджується виявленими в натурі личинковими ходами під корою, буровим борошном, пагонами на ґрунті під проєкціями крон після проходження додаткового живлення імаго і їхніми вхідними та вихідними льотними отворами на стовбурах дерев. Зоною заселення стовбурових шкідників є товста, перехідна або тонка кора залежно від особливостей біології кожного виду. Рівень фізіологічної шкодочинності згаданих шкідників вище середнього, рівень технічної шкодочинності є незначним. Характер розташування дерев, пошкоджених і уражених шкідниками переважно поодинокий та груповий. Вказані шкідники занесені до Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу. Ознак свіжого заселення комахами-камбіофагами в обстежених насадженнях не виявлено.

У дуба звичайного (*Quercus robur* L.), який є в складі насаджень, виявлено відмираючі та сухостійні дерева на яких спостерігаються сухобочини, гнилеві виразки, напливи та дупла, що є діагностичними ознаками гниття в стовбурі. На стовбурах є плодові тіла несправжнього дубового трутовика (*Phellinus robustus*) та справжнього трутовика (*Fomes fomentarius*), які викликають жовто-буру гниль стовбура центрального або змішаного типу. Додатковою ознакою зараження вказаними трутовиками є суховерхість дерев, їхній пригнічений стан, ослаблений приріст. В обстежених насадженнях на стовбурах дуба звичайного виявлено личинкові ходи і льотні отвори, спричинені пошкодженням двоплямистою вузькотілою златкою (*Agrilus biguttatus* F.) та златкою зеленою вузькотілою (*Agrilus viridis* L.). Це викликає ослаблення та швидке відмирання дерев.

У змішаному деревостані виявлено пошкодження окремих дерев ялини європейської (*Picea abies* L.) короїдом-типографом (*Ips typographus* L.), що підтверджується характерними ходами на поверхні деревини та їхніми відбитками на фрагментах кори.

В осики (*Populus tremula*) спостерігається ураження несправжнім осиковим трутовиком, наявність плодових тіл гриба на висоті від 0,5 до 3 метрів, є підтвердженням цьому. В подальшому

відбулося заселення вторинними шкідниками, а саме, заболонник струменястий (*Saperda carcharias* L); скрипун осиковий великий (*Scolytus mulnistratus* Marsch).

У липи дрібнолистої (*Tilia cordata*) виявлені прояви всихання крони від слабкого ступеню до їх повного відмирання, причиною цього є грибне ураження судин і їх закупорка – вертицильозне в'янення, або вілт, на стовбурах виявлені плоді тіла облямованого трутовика.

Безпосередньо у всихаючих дерев граба (*Carpinus betulus* L) відбувається відшарування кори та помітні ознаки заселення стовбуровими шкідниками. А також ураження дерев несправжнім трутовиком та східчастим раком.

У ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L) відмічене помітне зниження рівня біологічної стійкості, яке проявляється у всиханні гілок, що охоплює значну частину крон дерев. Це зумовлено ураженням бактеріальним раком та халаровим раком ясена. Трапляється вивалення дерев внаслідок поширення гнилизни в коренях та окоренках. Патологічні процеси у ослаблених дерев проходять з заселенням їх великим ясеневим лубоїдом, що поселяється під товстою корою в нижній частині стовбурів, та малим ясеневим лубоїдом, що заселяє ослаблені дерева в середній та верхній частинах крони.

З метою поліпшення санітарного стану обстежених насаджень, покращення лісопатологічної ситуації та упередження поширенню комплексу стовбурових шкідників та хвороб лісу, комісія призначає проведення ВСР на вищезазначених ділянках лісу загальною площею **65.0** га з інтенсивністю рубки 5 – 70 м³/га згідно матеріалів відводів.

ВСР провести в 2025 році згідно пунктів 2,3,4,6,9,12,14,17,19,20,21,22,23,26,27, діючих Санітарних правил в лісах України з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

Лісовій охороні підприємства Білоцерківського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

Своєчасне і в повній мірі, виконання ВСР буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників, підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та покращить навколишню екологічну ситуацію в цілому.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним прибиранням порубкових залишків. За станом прилеглих насаджень необхідно вести посилений нагляд.

Нових осередків небезпечних шкідників та хвороб лісу не виявлено.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев, а також рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні не виявлено.

Підписи комісії:

Начальник відділу
ДСЛП «Київлісозахист»

Інженер- лісопатолог
ДСЛП «Київлісозахист»

Інженер з охорони та захисту лісу І категорії
філії «Столичний лісовий офіс»

Лісничий Володарського лісництва

Лісничий Сухоліського лісництва

Лісничий Ставищенського лісництва

Лісничий Тетіївського лісництва

Лісничий Фастівського лісництва

Лісничий Томилівського лісництва

Галина ЗАБОЛОТНЯ

Сергій БОГАТИРЧУК

Олексій ХОМЕНКО

Віктор ТОМЧАЙ

Андрій ПЕТРИК

Віталій КАМЕНЧУК

Іван ФАЛОВСЬКИЙ

Роман КЛЕВАКА

Олександр ШИЦАР